

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: Järrestad Adress:
 Socken: SIMRISHAMN Berättat av: Fru Kersti Persson
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1865 i Vallby

Vårfrudagen.	s. 1.
Fastlagen.	s. 1.
Påsk.	s. 2.
Valborgsmässoafton och 1:a maj.	s. 3.
Kristihimmelsfärdsdagen.	s. 4.
Pingst.	s. 4.
Ljusinbrinningsfesten.	s. 4.
Mårten.	s. 4.
Julen.	s. 5.
Nyåret.	s. 5.
Stjärngossar.	s. 5.
Jättesägner.	s. 5.
Bäckhästen.	s. 5.
Varulvar,	s. 6.
Kyrkogrimmen.	s. 6.
Backatroll.	s. 7.
Blekingarna.	s. 7.
Färgeri.	s. 7.
Krogar.	s. 7.

ACC. N:R.

M. 7642 : 1.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Järrestad Adress:
Socken: Simrishamn Berättat av: Persson
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Vårfrudagen.

-Firades vårfrudagen på något särskilt sätt?

-Nej!

-Åt ni aldrig våfflor eller gädda?

-Nej!

-Skulle ni inte lägga er vid dagsljus?

-Tredje torsdagen i Tor d.v.s. mars, då skulle me'aftans-
maten in och ljusstaken ut. Det följdes i regel här i Sim-
rishamn liksom också ute på landsbygden.

-Sade man tranan bär ljus i säng?

-Nej. Man sade ingenting alls om tranan!

✓ Fastlagen.

-Bröt ni björkris som ni satte in i vatten så att det slog
ut till påsk?

-Ja!

-Risade ni varandra med ris?

-Nej, inte jag. Men jag såg att yngre gjorde det.

-Slog ni katten ur tunnan?

-Nej, men far talade om att det förekom. "Det arma djuret
sprang så", sade far

-Åt ni bullar?

-Ja, på blå måndag. På tisdagen hade vi stenkakor av korn-
mjöl med ägg. Under hela dymmelveckan åt vi därtill kummin-
kringlor.

-Åt ni pannkakor på tisdagen?

-Pannkakorna kallades för stenkakor. Det var en sorts pann-
kaka.

Skriv endast på denna sida!

H. C. 14

Ullman 11.9

ACC. NR.

M. 7642:2.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: Järrestad Adress:
 Socken: Simrishamn Berättat av: Persson
 Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Påsk.

-Kände ni till uttrycket dymmeln?
 -Ja då, både blå måndag och skitta kördag. På skärtorsdagen hängde vi rakor och gresslor på ryggen på folk - de skulle resa till Blåkulla. Var där någon som tvättade på landet skärtorsdag, så tvättade de häxans särk, men det var inte i Simrishamn utan på landet (i Smedstorp). Skärtorsdag åts nio sorters kål. Det har jag varit med om och ätit många gånger. Det var vitkål, körvel, grönkål, nässla, skogskål, gräslök och persilja, och alla dessa örter lagades så att det blev en tunnflytande soppa. Det koktes en soppa på kött. I Smedstorp bodde en gammal gumma, som de kallade för "Moster", och hon var mycket styv att laga kål. Så hade vi alltid risgröt på skärtorsdagen.

-Ansåg ni mjölkmat vara farlig på långfredagen?

-Nej!

-Hur färgades påskäggen?

-I hundke. De gröna bladen bands om, varvid äggen blevo vackert ornamenterade. Så användes lökskal och stenmossa, "stenamoss", som vi sa'. Det blev de bruna av. Läger man alun i, bli de ljusgula. Så brukade vi knicka/picka/ägg. De far ner till sjön om mornarna varje påskdagsmorgon. En gubbe hade en gång knackat sig till ett helt tjog. Den seden förekommer varenda påskdagsmorgon. Knickning/pickning/förekommer även på landet liksom rullning med bräda och sand. Brädan lades på slänt när man skulle rulla.

-Talade aldrig någon om påskharen?

-Jo, det har jag hört men det var inte allmänt tal om den.

-Klädde ni ut er under påsken?

-Det förekom de som gjorde, men vi gjorde det aldrig!

ACC. NR.

M. 7642:3.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter "elin
 Härad: Järrestad Adress:
 Söcken: Simrishamn Berättat av: Persson
 Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

✓ Valborgsmässoafton och 1:a maj.

- Var första maj den första vårdagen?
 - Ja, det kan man gott säga. Då gick glyttar och sjöng maj i by. Seden förekommer än i dag, men nu går de och sjunger till skolresa.
 God afton om I hemma är
 Maj är välkommen
 Förlåt oss om vi väcka er
 Sommaren är ljuvlig för ungdomen.
 När de inte fick ägg, sjöng de:
 - Ligg och ligg din late stut
 tills kråkor och råkor di dra dej ut.
 Sommaren är så ljuvlig för ungdomen!
 Här i Simrishamn har det bara varit barn som gått och sjungit, men ute på landet var det vuxna också.
 Vi sätter maj uti ert tak
 Maj är välkommen
 Som skall sitta där till morgondag,
 sjöng de. Människorna var så glada när de kom. Alla hade plockat ihop ägg, och var där någon som gav dem pengar, tog de gärna emot det också, ty efteråt var det fest med dans.
 - Drack ni mærg i benen?
 - Ja! Flickor borrhade dessutom håll i träden och tappade saft som skönhetsmedel.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7642:4

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Järrestad Adress:
Söcken: Simrishamn Berättat av: Persson
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Kristihimmelsfärdsdagen.

-Här bränner de Kristihimmelsfärdsafton bål och tjärtunnor, men med "här" menar jag på landet omkring, i Herrestad och Smed Smedstorp. Det har aldrig förekommit i Simrishamn, det är kanske bäst att jag säger, så att det inte blir någon förväxling.
-Var Kristihimmelsfärdsdagen första metardagen?
-Det har jag aldrig hört!

✓ Pingst.

-Tog ni in löv eller gröna kvistar till pingst?
-Nej, men på landet gjorde vi det vid midsommar. Midsommarafton vallfärdade vi till kyrkogården samt bredde ett stycke tyg på en gravkulle samt samlade upp daggen. Jag har aldrig själv gjort det men jag har sett det. Vi sade alltid bara midsommar, och någon särskild lövmarknad förekom inte i Simrishamn. På landet/Smedstorp/brukade vi pryda hemmen med grönt. Vi satte sådant i taket. Midsommarbrudar har jag aldrig sett. Majstång hade de på Skansen, men inte i gårdarna det jag vet.

Ljusinbringningsfesten

känner jag inte till.

✓ Mårten

firades inte med något särskilt i mitt hem, allra minst gås.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7642:5.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Järrestad Adress:
-Söcken: Simrishamn Berättat av: Persson
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Julen.

-Vi hade aldrig julgran hemma i vårt hem. Julklappar hade vi "något litet", och de få vi fick, kastades in. De "vippade in" ett par glasögon i många, många papper så att det blev ett stort paket. I Smedstorp kom de en gång rullandes in med en fjärding och mottagaren trodde att det var en ost i den - men det var en griskulding, som den ene släktingen gav den andre.

✓ Nyåret

sköts in med bössor och gevär. Många låg och sköt utanför fönstren bara för att bli bjudna in.

✓ Stjärngossar.

-Jag har hört talas om att det skulle ha funnits sådana här i Simrishamn, men själv har jag inte sett några.

Jättesägner.

-De sa att det bodde jättar i Hallabacken, en backe mellan Smedstorp och Petersborg. Det är det enda jag hört om jättar.

Bäckhästen.

-Bäckhästen kunde göra sig hur lång som helst. Så många som helst kunde kliva på. Sedan sprang han i en vak och gjorde av med folket.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M 7642:6.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Järrestad Adress:
Söcken: Simrishamn Berättat av: Persson
Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Varulvar

talade de om här i Simrishamn. De sprang på tre ben och rev ihjäl kvinnor som skulle ha barn.

Kyrkogrimmen

har jag inte hört talas om.

Backatroll

ha de talat om och vidare pysslingar, men inte kan man komma ihåg alla sådana "dumma historier".

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 7642:7.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: Järrestad Adress:
 Socken: Simrishamn Berättat av: Persson
 Uppteckningsår: 1941 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Blekingarna

brukade dansa på femöresdansbanan med träskorna på Bocka-Svennarna kunde dansa som inga andra. I Södra Planteringen fanns två dansbanor, en för fem öre och en för tio öre. Gamle barberare Perssons musikkår spelade. När de byggde Folkets Park, övergavs Södra Planteringen vid nuvarande varmbadhuset. Det var dock en förtjusande plats, och många simrishamnare saknade den länge. Blekingeborna gick i schaletter och hade sillafjäll på träskorna. De brukade ofta härma dessa blekingebor, och en gång minns jag hur de sade:
 -När det huttrar och puttrar i grytan, mor, kokar det då?
 Blekingarna kunde dansa bra, men de kunde också slåss bra. Ack, ett så'nt väsen här var när de låg här och fiskade.

x) =simrishamnarna.

Färgeri.

-Här var många färgerier förr. "Per Färgare" var vid Ferdinand Östbergs färgeri, där folk ofta brukade få färgat. Rosengrens hade också färgeri uppe där förläggningen nu är.

Krogar.

-Två krogar var mycket omtalade, och det var 1. "Klämman", som hörde till gamla Svea, 2. "Syltan" eller "Begravningen", som hörde till Stadshotellet där de nu ha förläggning. Den låg nere i källaren. Ett kvarter brännvin kostade på den tiden 12 skilling d. v. s. 25 öre.

Skriv endast på denna sida!